

עלות בניית מעון רה"מ הוכפלה ל-1.2 מיליארד שקלים, ההקפאה עלתה עוד עשרות מיליונים

מבקר המדינה חשף את הסיבה להקפאת בניית משרד ראש הממשלה והמעון הרשמי: בשב"כ עבדו לפי התוכניות האזוריות מ-2007 ומתנגדים למיקום בעקבות התוכניות הנוכחיות. בעקבות העיכוב, המעון בבלפור ימוגן זמנית בעלות של 50 מיליון שקלים, והוגשה בקשה למיגון המשרד ב-25 מיליון נוספים. וגם: על מה המוסד ויתר כדי שתוכניות הבינוי שלו יאושרו?

[איתמר אייכנר](#)

עודכן 14:00 , 03.08.20 : **YNET**

מבקר המדינה מתניהו אנגלמן הקדיש פרק מיוחד בדו"ח שהוציא היום (ב') לבחינת המאמצים להקמת מבנה חדש למשרד ראש הממשלה ולמעון ראש הממשלה. אחרי 25 שנה של תכנונים, והכפלת תקציב הפרויקט, הוא הוקפא בשל התנגדות השב"כ, עלות ההקפאה – כ-75 מיליון שקלים. המבקר בחן גם את תוכניות הבינוי של המוסד, כולל היבטי כוח אדם בארגון, ומתח ביקורת על כך שהפיקוח על המוסד לוקה בחסר.

מעון ראש הממשלה ומשרד ראש הממשלה, כפי שתוכנן

(הדמיה: רם כרמי אדריכלים)

ההחלטה הראשונה שקיבל ראש הממשלה בנימין נתניהו באפריל 2009 הייתה להקפיא את "פרויקט אלמוג" – מיזם להקמת מבנה חדש למשרד ראש הממשלה, כשלצידו מעון רשמי לראש הממשלה. זמן קצר לאחר מכן הפרויקט חודש והפך לבור ללא תחתית. העלות

המוערכת המקורית של הפרויקט, שאושר על ידי ממשלת אולמרט בשנת 2009, הייתה 650 מיליון שקלים. תשע שנים אחרי, בשנת 2018, העלות התנפחה לסכום של 1.2 מיליארד שקלים.

אבל בכך לא נגמרו הבעיות בפרויקט. באוקטובר 2018 הוקפא שוב קידום הפרויקט, בשל התנגדות השב"כ, וכעת נשקלת הקמתו במיקום חלופי. המשמעות – דחייה של חמש שנים בביצוע העבודות, וככל הנראה גם הגדלה של העלויות.

מבקר המדינה חשף בדו"ח כי בעקבות העיכוב בהקמת הפרויקט, מתוכנן בתקופה הקרובה מיגון זמני של מבנה מעון ראש הממשלה ברחוב בלפור בעלות של כ-50 מיליון שקלים. כמו כן, המשרד הכין תוכנית ביניים למיגון המבנה הקיים של משרד ראש הממשלה בכ-25 מיליון שקלים, אך טרם התקבל לכך אישור תקציבי.

מטרתו המרכזית של הפרויקט היא לספק לראש הממשלה, לצוות לשכתו ויועציו, לשרי הממשלה ולחברי הקבינט, מיגון ביטחוני ותשתית תפקודית שיבטיחו את שרידותם ואת רציפות תפקודם בזמני שגרה וחירום. לפי התוכנית, המבנה החדש ישמש אתר ייצוגי ומכובד שהולם את מעמדו של ראש הממשלה ומתאים לקיום טקסים ממלכתיים ולאירוח רשמי של גורמים בינלאומיים בכירים. האיחוד בין המבנים השונים אמור גם לחסוך חלק ניכר מהוצאות האבטחה של ראש הממשלה.

בדצמבר 2015 אישרה הממשלה את בניית מעון ראש הממשלה החדש והשלמתו עד יוני 2018. במקביל, הוחלט שהמתווה להקמת המשרד יוצג "בתקופה הקרובה". עם זאת, המבקר גילה כי תכנון הפרויקט לא הושלם, טרם הוחל בבנייתו והיתכנות ההקמה מוטלת בספק. המשמעות היא שנשקפת סכנה לאינטרסים לאומיים מרכזיים.

המבקר מצא כי מדצמבר 2015 ועד לסוף שנת 2018 השב"כ גיבש את עמדתו המקצועית בנוגע לפרויקט על בסיס מידע תכנוני שנכון לשנת 2007, ולא הביא בחשבון שינויים תכנוניים עכשוויים כמו תוכנית הכניסה לעיר, שכוללת בנייה של 12 רבי קומות סמוך לפרויקט, והעברת קו רכבת קלה בסמוך.

רק בסוף 2018 נודע לשב"כ על השינויים בתוכניות והתברר כי הם גורמים קושי ביטחוני. כפי שפורסם ב-[ynet](#), בתחילת 2019 הודו במשרד ראש הממשלה כי הכירו את סמיכות הרכבת

הקלה למתחם המתוכנן "רק לאחרונה". בעקבות כך, הפרויקט הוקפא וכעת נשקלת הקמתו במקום חלופי, למרות התנגדות החשב הכללי במשרד האוצר, שתהה מדוע השב"כ הציג את התנגדותו למיקום הפרויקט בשלב כה מאוחר.

לוח הזמנים להקמת מעון ראש הממשלה החדש

השיהוי בבדיקת המידע התכנוני העדכני גרם לבזבז זמן יקר במסגרת תכנון הפרויקט והקמתו, והוריד לטמיון משאבים רבים. כך למשל, כ-6.5 מיליון שקלים שהושקעו בתכנון הפרויקט ובהליכים הסטטוטוריים משנת 2009 ירדו לטמיון אם אכן יוחלט לבנות את הפרויקט במקום אחר. מבקר המדינה המליץ לשב"כ להקים מנגנון שיבטיח בדיקה סדורה של כל ההיבטים התכנוניים שנוגעים לאבטחת המתקנים שבאחריותו.

בעיות נוספות איתר מבקר המדינה בתכנון הפרויקט עצמו. לפי המבקר, למרות שעבודת המטה של צוות הפרויקט לעדכון דרישות התכנון של הפרויקט החלה בינואר 2016, רק שנה אחר כך יזם השב"כ בחינה עדכנית של דרישות התכנון בתחום המיגון, ורק ביולי 2017 הנחה סגן ראש המל"ל את השב"כ להגיש את דרישותיו.

רק כשנה וחצי לאחר שהחלה עבודת המטה הגיש השב"כ את מרבית דרישותיו, בהיקף כספי של 270 מיליון שקלים. המשמעות – במשך כשנה וחצי בוצעה עבודת מטה שהתבססה על דרישות מיגון לא עדכניות, ובמשך שמונת החודשים לאחר ההגשה נעשו עבודות להתאים את הדרישות המעודכנות למסגרת התקציב.

בנוסף, מנהלי הפרויקט, סגן ראש המל"ל דאז ומנהל חטיבת הנכסים באגף החשב הכללי במשרד האוצר, לא וידאו שנמסר לאדריכלים כל המידע העדכני שדרוש להם לתכנון הפרויקט. כמו כן, נותרו סוגיות תכנוניות בלתי פתורות, בין היתר בנוגע לדרישות הביטחון. כל אלה גרמו לעיכוב בתכנון הפרויקט.

ממשרד ראש הממשלה נמסר בתגובה לדו"ח: "בעקבות חוות הדעת הביטחונית אודות מיקום הפרויקט והאיומים הנשקפים בעקבותיו, שהובאו לצוות המקצועי במשרד רק בשלבים מאוחרים בעבודת המטה, הוחלט באופן מידי על השהיית הפרויקט במירום שנקבע - החלטה שחסכה מיליונים רבים. ביוזמת הנהלת המשרד, עוד טרם דו"ח המבקר ובשיתוף עם שב"כ, החלה ומושלמת בימים אלה בדיקה של חלופה יעילה לפרויקט, תוך מתן דגש על צמצום עלויות, התייעלות מקסימלית והשפעה מעטה ככל הניתן של המבנה על הגרים בסביבתו. בשל העיכוב ביישום הפרויקט, הנחו גורמי הביטחון לבצע עבודות מיגון זמניות של המבנים הקיימים, שטרם יצאו אל הפועל."

משב"כ נמסר בתגובה: "שירות הביטחון הכללי פעל באופן מקצועי לאפיון דרישות הביטחון נגד שלל האיומים המצויים במסגרת ייעודו ואחריותו בפרויקט הקמת מעון ומשרד ראש הממשלה, וגייש עמדתו למתן מענה לאיומים אלו. הטענה המועלית בדו"ח בדבר עיכובים במימוש הפרויקט בשל התמשכות טיפולי השב"כ, הינה משוללת כל יסוד. כלל הפעולות המקצועיות, הענייניות והמהירות שביצע שב"כ במסגרת אחריותו פורטו במענה שהועבר למשרד מבקר המדינה, ולצערנו לא באו לידי ביטוי בחלקים שפורסמו לציבור."

דו"ח מבקר המדינה מצא כי המידע התכנוני הרלוונטי הנוגע לתכנית הפיתוח של האזור שבו צפוי להיות מוקם מעון ומשרד ראש הממשלה לא הובא על ידי המנהלת שהייתה מופקדת על כך, באופן סדור, עקבי ומלא לידיעת שב"כ. נדגיש כי מדובר בפרויקט המנוהל בידי מנהלת מקצועית בראשות המל"ל. שב"כ לא נדרש, ואין זה באחריותו, לבצע בחינה של הבינוי העתידי בסביבה המקיפה של הפרויקט. ידע זה מצוי כולו במנהלת הפרויקט, ואחריות שב"כ היא להצביע על המענים הביטחוניים והאבטחתיים בלבד אל מול האיומים המוגדרים לפרויקט."